

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

JÚL 2010

ČÍSLO 7

ROČNÍK 8

CENA 0,30 €

V prvej polovici 20. stor., a zvlášť po vzniku prvej Československej republiky, keď sa pod vplyvom amerických emigrantov začína obrodzovať na Zakarpátí a východnom Slovensku pravoslávne hnutie, začínajú sa na našom území objavovať aj prvé pravoslávne farnosti, ktoré ako malé ostrovy v oceáne inosláv-

neho okolia neraz museli čeliť mocným náporom nepochopenia a nevráživosti.

Situácia sa výrazne zmenila začiatkom 50-tych rokov minulého storočia, keď pod nátlakom štátnej moci bola 28. apríla 1950 na tzv. Prešovskom sobore zrušená Užhorodská únia a jej veriaci boli zo dňa na deň pričlenení k Pravoslávnej Cirkvi. Je mnoho pohľadov na túto udalosť, ale faktom je, že tento historický akt, ako neskôr ukázali ďalšie medzníky histórie našej miestnej Cirkvi, skôr priniesol viac škody, nepokojov a nepochopenia, ktoré sa neraz tiahnu do našich dní.

Na počiatku Michalovskej eparchie, ktorá si dnes pripomína 60 rokov existencie, stála pravdupovediac potreba pastorácie úradne vyhlásených pravoslávnych veriach. A tak, po Prešovskom sobore, na eparchiálnom zhromaždení v Prešove 28. apríla 1950 padlo rozhodnutie založiť novú eparchiu so sídlom v Michalovciach. 29. júla 1950 sa v Michalovciach zišlo ustanovujúce zhromaždenie Michalovskej pravoslávnej eparchie, na ktorom delegáti jednomyseľne zvolili z duchovných, ktorí sa zjednotili s Pravoslávnou Cirkvou, prvého biskupa, generálneho vikára, kanonika Viktora Michaliča. Vysviacka novozvoleného biskupa, ktorý prijal mníšske meno Alexander, sa konala 8. októbra 1950.

Za 60 rokov svojej existencie prešla pravoslávna eparchia v Michalovciach zložitým vývojom a bola svedkom mnohých, neraz dramatických, udalostí Cirkvi, farnosti, ale aj jednotlivcov z radov duchovných i veriach. Prešla obdobím, kedy pod jej správou patrilo okolo 400 chrámov, ale aj obdobiami, kedy veriaci, úradne „prepísaní“ na pravoslávnych,

tím sa za sebou, no skôr poďakovaním Hospodu Bohu za tento čas, kedy Pravoslávie mohlo svedčiť o Christovej pravde na tomto území a hlavne výzvou už novým generáciám niesť a rozvíjať tento odkaz do ďalších Hospodom Bohom požehnaných dní.

Vyvrcholením jubilejného roka - 60. výročia založenia eparchie, a zároveň spomienkou 1125. výročia smrti sv. Metoda, boli slávnostné bohoslužby 4. - 5. júla 2010 v katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, za účasti hlavy našej miestnej Cirkvi, Jeho Blaženosti Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolitu českých krajín a Slovenska a ďalších vzácných hostí.

Slávnostné bohoslužby začali v nedeľu v katedrálnom chráme veľkou večerňou s liturgiou, za účasti Blaženejšieho vладыky Kryštofa, Preosvieteného vладыky Pajsija, biskupa gorlického, ktorý sa veriacim prihovoril v kázni, a miestneho archijereja, Vysokopreosvieteného Juraja, arcibiskupa michalovsko - košického.

Slávnostné bohoslužby pokračovali archijerejskou sv. liturgiou v pondelok, 5. júla /v deň štátneho sviatku sv. Cyrila a Metoda, kedy si michalovsko - košická eparchia pripomína pamiatku svojich svätých ochráncov - sv. kniežaťa Rastislava, sv. Alexija Tótha, ctihodného mučeníka Pachómia Nového a sv. mučenice Heleny zo Sinope/. Bohoslužbám predsedal Blaženejší vладыka Kryštof za spolusluženia miestneho archijereja, Vysokopreosvieteného vладыky Juraja, miestneho duchovenstva a hostí, ktorí prijali pozvanie - Vysokopreosvieteného Ábela, arcibiskupa lubelsko - chelmského, v doprovide prot. Jaroslawa Łosia z Terespoła, a Preosvieteného Pajsija, biskupa gorlického, v doprovide prot. Andrzeja Grycza z Leszczyn /Poľsko/, prorektora Užhorodskej Ukrajinskej Bohosloveckej Akadémie, archimandritu Vasilija /Sadvaryho/ a archidiakona Alexandra Sadvaryho /Zakarpatská Ukrajina/.

Slávnosti sa zúčastnili aj predstavitelia miestnej samosprávy - primátor mesta Michalovce, Mgr. Viľiam Zahorčák, viceprednosta Mestského úradu v Michalovciach, JUDr. Gabriel Dorič, a p. Peter Solej, predseda inštitútu Naše aktivity pre Slovensko.

Svätú liturgiu svojim spevom sprevádzal zbor katedrálného chrámu z Košíc.

V tomto čase naberá tiež michalovský katedrálny chrám na svojej kráse. Chrám zdobia nádherné ikony v oltárnej časti chrámu, takisto je skráslená ornamentálnou výzdobou aj chrámová loď, za čo patrí vďaka ikonopiscom pod vedením igumena Serafima /Šemjatovského/, ale hlavne sponzorovi ikonopiseckej práce, p. Pavlovi Dubrovovi z Moskvy, ktorého pri tejto príležitosti Jeho Blaženosť Kryštof, metropolita českých krajín a Slovenska, vyznamenal najvyšším vyznamenaním našej Cirkvi, Rádcom sv. Cyrila a Metoda.

Celoeparchiálne slávnosti boli zakončené sprievodom s ikonou a ostatkami eparchiálnych patrónov okolo chrámu.

Nech Hospodin Boh Svojou prehojnou milosťou požehnáva Michalovsko - košickú eparchiu, jej archijereja vладыky Juraja, duchovenstvo i všetok veriaci národ NA MNOHÉ I BLAHE ROKY!!!

Byzantské dedičstvo na Zemplíne a jeho zachovanie pre nasledujúce generácie

V rámci osláv 60. výročia vzniku Michalovsko - košickej eparchie a 1125. výročia smrti sv. Metoda, zorganizovala v sobotu 3. júla 2010 v priestoroch Zemplínského múzea v Michalovciach Michalovsko - košická eparchia v spolupráci s Katedrou najstarších dejín a dejín religii Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, Užhorodskou ukrajinskou teologickou akadémiou sv. Cyrila a Metoda a Karpatskou univerzitou Augustína Vološina v Užhorode medzinárodnú vedeckú konferenciu pod názvom

Byzantské dedičstvo na Zemplíne a jeho zachovanie pre nasledujúce generácie.

Konferenciu uvítacím slovom a následným príspevkom na tému Pravoslávie na

Zemplíne, pohľad do minulosti a výzvy do budúcnosti, otvoril Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko - košický. Následne s úvodným referátom vystúpil Jeho Blaženosť Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých krajín a Slovenska. Užhorodskú ukrajinskú bohosloveckú akadémiu sv. Cyrila a Metoda s požehnaním Jeho Blaženosti Vladimíra, metropolitu kyjevského a celej Ukrajiny, zastupoval rektor akadémie, profesor archimandrita Viktor (Beď), ktorý vo svojom referáte priblížil život a vklad prep. Iova uhoľského a michalovského pri upevnení byzantskej tradície v regióne Podkarpatskej Rusi.

Na pôde konferencie zazneli aj ďalšie zaujímavé referáty z rôznych oblastí života, týkajúce sa historického vývoja územia Zemplína, byzantského vplyvu na jeho kultúrno - spoločenský rozvoj atď. Referáty predniesli Andrej Škoviera o svätých sedmopočetníkoch, Marián Vizdal s referátom Michalovce - centrum christianizácie horného Potisia?, Imrich Belejkanič o zlomových medzníkoch v dejinách Pravoslávnej Cirkvi v regióne Zemplína a jej identity, Štefan Horkaj s príspevkom Pravoslávie za bývalého režimu a životná cesta Jozefa Petranina, Ladislav Bobčák o súčasnej sakrálnej architektúre východného byzantského obradu na východnom Slovensku. Zaznel i referát Martina Molnára o obnove Pravoslávia v obci Rebrín a Matej Starjak vystúpil s príspevkom Výstavba chrámu Najsvätejšej Trojice v obci Zalužice. V závere zazneli referáty Petra Bzika - Pravoslávna teológia v minulosti a súčasnosti a jej aplikácia v živote človeka a Jána Šafina - Historický pohľad na pokrstenie Rusi. V záverečnom slove Jeho Blaženosť vладыka Kryštof pozitívne ocenil prínos tejto medzinárodnej konferencie, ktorá podkryla dvere našej minulosti, prítomnosti a naznačila aj naše budúce kroky.

Rezultátom tejto konferencie by malo byť vydanie vedeckého zborníka, ktorý tieto materiály ponúkne širšej verejnosti.

-redakcia

Úvaha - „Rudá“ cirkve?!

Právě jsem si přečetl v posledním čísle Odkazu sv. Cyrila a Metoda (6/2010) článek nazvaný *Druhá světová vojna – názor pravoslávneho mnicha, preložený z ruštiny autorem užívajícím rádoby nápaditý pseudonym „Pravosláv Slovan“ (!), a nehledě na to, že je venku téměř tropické vedro, mě zalil studený pot. Stačilo jen zavřít oči a na chvíli zapomenout, že se píše rok 2010, a rázem jsem se ocitl na „mírové konferenci duchovenstva“ někde v nechvalně známých normalizačních 70. letech minulého století, kde s železnou pravidelností zněly referáty na dané téma v podobném duchu a s užitím téměř identického jazykového registru.*

V textu se to jen hemží pompézní a nabubřelou ultranacionalistickou oslavou „Velkého Bratra“ za pomoci frázi, za něž by se nestyděl snad ani ten nejostřílenější komunistický politruk, a také překrucováním či zamlčováním historických faktů (např. zcela se obchází skutečnost, že Stalin na počátku války spolupracoval s Hitlerem). Autorova múza nakonec vrcholí v jakési zvrácené a hrůzně rouhavé pseudoliturgické oslavě soudruha „Stalina“ na způsob diptychů Neděle Pravoslavi, kdy se „pravoslavných mnichů“ nestydí postavit tohoto „velkého vodcu“, jinak též rozvrátitele Ruské pravoslavné církve, diktátora a vraha miliónů nevinných lidí, především pravoslavných křesťanů, na roveň takovým velikánům a světeckým osobnostem ruského národa, jako byla například sv. kníže Alexandr Něvský a Dimitrij Donský. Případně pohoršené čtenáře „svatého“ generalissima a jemu podobných katů bych rád odkázal na nedávno publikovaný (Hlas Pravoslavi) krátký článek pravoslávneho hodoninského biskupa Jáchyma, který strávil sedm let uprostřed ruské reality, aby se seznámil s jiným pohledem na dané téma. Nakonec se ani nedivím překladateli tohoto článku, respektive politického pamfletu, že použil pseudonym – já bych se na jeho místě také styděl podepsat.

Naše Cirkve býva někdy svými nepřáteli z různých důvodů označována jako „rudá“. Ponechme však diskuzi o tom, je-li to právicím či neprávem, stranou. Bude-li však náš oficiální církevní tisk nadále poskytovat prostor bohapusté bolševické propagandě místo toho, aby učil Boží národ žít ve společenství bratří a sester s Kristem, naši kritici a nepřáteli budou mít žel Bohu pravdu.

Doufám, že jsem se tímto zamýšlením nikoho nedotkl. Jen jsem chtěl vyjádřit jako pravoslavný křesťan své znepokojení a proti osobnímu názoru „pravoslavného mnicha“, kterému naši redaktori tak velkoryse poskytli prostor, postavit osobní názor svůj, názor pravoslávneho biskupa. Snad se mi dostane téže velkorysosti.

michalovsko-košický arcibiskup Juraj

V prvých troch storočiach sa objavilo množstvo heréz, z ktorých najnebezpečnejšia bola heréza gnosticizmu.

Už prví kresťanskí spisovatelia napísali, aby sme sa nedivili tomu, že herézy a sekty jestvujú, lebo sú predpovedané, ani tomu, že niektorých neskúsených v pravde zvedú na svoju stranu, lebo práve na nich sa overuje skúsenosť v pravde (1 Kor 11, 19). Vo svojich katechetických besedách sa rôznymi herézami zaoberal aj svätý Cyril Jeruzalemský. V otázke heréz Cyril rozoberá dovtedy známe herézy, ktoré sa objavili v prvých troch storočiach. Zameriava sa hlavne na gnostikov a manichejcov.

Ako prvého, označujú ho za priekopníka v heréze, Cyril poukazuje na Šimona Mága, ktorý si chcel kúpiť blahodať Svätého Ducha (por. Sk 8, 21). Keď bol odvrhnutý apoštolmi, prišiel do Ríma s nejakou Helenou a opovážil sa tvrdiť, že to on sa zjavil na Sinaji ako Otec, potom sa zjavil ako Isus Kristus, no nie v tele, ale ako príznak a neskôr ako Svätý Duch, ktorého Christos sľúbil poslať ako Utešiteľa. Takto sa mu podarilo oklamať Rímanov, až mu nakoniec samotný cisár Klaudius nechal postaviť sochu s nápisom: „Šimonovi, Bohu Svätému“ (pozri CB. КИРИЛЛ ИЕРУСАЛИМСКИЙ, cit. dielo, s. 82). Keď sa tento nezmysel stále rozširoval, povolali apoštolov Petra i Pavla a starších v Cirkvi. Keď sa Šimon chcel vzniesť na nebo vo voze zlých démonov, apoštol padli na kolená a ukázali to, o čom im hovoril Isus Kristus: „Ak budú dvaja z vás jednomyselne prosiť o čokoľvek,

Ako to bolo po vyhnaní Žiakov sv. Cyrila a Metoda

Pravoslávnu Cirkve podporovali aj niektorí uhorskí králi. Kráľ Ladislav IV. (13. stor.) tajne prijal Pravoslávie a chránil pravoslávnych veriacich. Naopak, kráľ Ladislav Veľký, už viedol otvorený boj proti pravoslávny. Niektorí učenci sa snažili zmenšovať byzantský vplyv v Uhorsku. Autor knihy Byzantium and the Magyars, Gyula Moravcsik však zdôrazňuje, že byzantský vplyv tu bol oveľa silnejší. V Uhorsku byzantský, grécky a ruský živel bol významný a silný (OCM 7/2002, s. 4-8).

Mnohé miesta nám odhaľujú grécke kresťanské nápisy, pripomínajú zvyky (písomné správy, archeologické nálezy a pod.), čo svedčí o byzantskom vplyve, ktorý zasahoval aj do vzdialenejších západných krajín. Bol tu silný vplyv z Byzancie, ktorá pri christianizácii v Uhorsku zohrala veľmi dôležitú úlohu. Vplyv byzantskej kultúry neustal ani po páde Carihradu, a naďalej ovplyvňoval uhorskú osvetu. Veľký vplyv v Uhorsku a na Slovensku bol nielen z Byzancie, ale po páde Byzantskej ríše to bol hlavne vplyv susednej Kyjevskej Rusi a Bulharska. Svedčia o tom aj bulharské verše (Pripiv bulharskij), ktoré sa zachovali až dodnes v našich bohoslužbách. To, že sa na Slovensku zachovali zvyky pravoslávneho obradu, potvrdzujú aj *Pražské hlaholské a Spišské cyrilské zlomky* z 12. stor.

Západná Európa získavala literárne práce z Byzancie. Aj kráľ Matias Korvín mal osobné styky s byzantskými humanistami, a takisto mal vo svojej knižnici množstvo gréckych kódexov.

V r. 1204 križiaci, namiesto oslobodenia Svätej zeme od moslimských Arabov, dobyli Konštantínopol, kde sa dopustili na kresťanoch ohavných zločinov a ukrutností. K lepšiemu poznaniu tohto obdobia je dobré si prečítať Cirkve dejiny od prof. Pavla Aleša.

V Konštantínopole križiaci založili *Latinské cisárstvo*, ustanovili latinského konštantínopolského patriarchu a podvojných latinských biskupov, nanucujúc všade latinský obrad. Pretransformovali pravoslávne kláštory, farnosti a biskupstvá na latinské. Pravoslávne bohoslužby zakázali, chceli len jeden obrad - latinský. To všetko sa dialo s pápežovým poňhaním. Križiaci sa tu udržali vyše pol storočia. Dávajúc prednosť bohatstvu pozemskému pred nebeským, zatúžili, nie po oslobodení Svätej zeme, ale po vláde nad Konštantínopolom.

Toto dodalo chute aj k latinizácii Uhorska. Začali sa zaberat pravoslávne monastiere, ktorých v Uhorsku bolo okolo 600, otvorene sa likvidoval východný pravoslávny byzantský obrad. Monastierskych biskupov degradovali a urobili si z nich pomocných biskupov. Začala sa tvrdá latinizácia so zbraňou v ruke. Sľachte pod hrozbou exkomunikácie bolo zakázané prenajímať pôdu pravoslávny veriacim, lebo títo neplatili desiatok cirkvi a tak ochudobňovali latinskú cirkve. Jágerské latinské biskupstvo, ani pápež, neuznávali Mukačevské pravoslávne, v neskoršom období ani uniatské biskupstvo a tak sa pravoslávni veriaci, farnosti a biskupstvá v Uhorsku, ktoré všade mali pravoslávny pôvod, stali latinskými, ako to dosvedčuje aj rímskokatolícky duchovný, otec slovenskej historiografie F. V. Sasinek (*Sasinek, F. V.: Trudoviny k dejepisu slovensko-obradovej cirkvi v Uhrách. In: Slovesnosť, Skalica 1864*).

Štefan Mišík píše, že ešte v 13. stor. sa vo Sv. Martine slúžila sv. liturgia v jazyku slovanskom, vo východnom obrade (*Akej viery sú Slováci. In: Slovenské pohľady 1895*). Tento pravoslávny východný obrad zasahoval hlboko ďalej na západ, nielen na východ. V dávnych časoch bola Pravoslávna Cirkve po celom Uhorsku, Arpádovci jej nerobili prekážky, skôr ju rôznymi privilégiami podporovali. Mnohé pramene dokazujú, že v Uhorsku Pravoslávna Cirkve prevládala. Samozrejme, že to sa nepáčilo rímskej kúrii a vystupovali proti tomu. Rímski pápeži venovali tomu osobnú pozornosť.

Pápež Inocent III. píše uhorskému Emerikovi, ako málo sa starať, keď v Uhorsku sú len samé grécke kláštory a latinský je len jeden.

SV. CYRIL JERUZALEMSKÝ O HERÉZACH

dostanú to od môjho Otca, ktorý je v nebesiach“ (Mt 18, 19). Prostredníctvom modlitby a v jednomyselnosti proti mágovi ho zvrhli na zem. To, čo sa stalo, ich neudivilo, aj keď nám sa to môže zdať neveriteľné.

Cyriľ spomína ďalších heretikov, hlavne z predstaviteľov gnosticizmu, ako boli Kerinth, Karpokrat, Evionaj a Markion, ktorí rozvracali Cirkve. Markion bol bezbožný pohan, ktorý rozprával o rozličných bohoch. O jednom tvrdil, že je dobrý, o druhom, že je spravodlivý, protirečiac Christovi, ktorý povedal: „Spravodlivý Otče, svet ťa nepozná, ale ja ťa poznám“ (por. Jn 17, 25). Markion tvrdil, že Otec je jeden, a stvoriteľ sveta je niekto iný, odporujúc slovám Spasiteľa: „Keď Boh oblieka rastlinu, ktorá je dnes na poli a zajtra ju hodia do pece, o čo skôr vás, vy maloverní?“ (por. Lk 12, 28). A pokračuje: „Veď on dáva slnku vychádzať na zlých i dobrých a posielá dažď na spravodlivých i nespravodlivých“ (Mt 5, 45). Markiona považoval Cyriľ za druhého pôvodcu zla po Šimonovi Mágovi, ktorý sa snažil podkopávať vieru Cirkvi (pozri CB. КИРИЛЛ ИЕРУСАЛИМСКИЙ, cit. dielo, s. 83).

V štvrtom storočí sa objavila ďalšia nebezpečná heréza - „ariánstvo“, ktoré doslova otriaslo Cirkve a neskôr v tomto učení pokračovali Eunómios a Macedón, až nakoniec prerástlo do hnutia duchoborcov. V súčasnosti aj po 1700 rokoch táto ariánska heréza existuje v sekte svedkov Jehovových.

Mgr. Ján Pilko, PhD.

V r. 1204 píše varadinskému biskupovi Simeonovi a igumenovi de Belovi, že „je nám známe, že medzi mníchov gréckeho obradu v Uhorsku dostalo sa mnoho bludov“, a prosí Simeona a Belu „či by nebolo možné ich očistiť od týchto bludov a ustanoviť im osobných biskupov „vicari apostolici“, podliehajúcich priamo pod pápeža“. Už vtedy sa tu pápeži usilovali zaviesť úniu Pravoslávnej Cirkvi s rímskou.

V r. 1229 píše pápež Gregor IX. list Sigidiovi, svojmu legátovi v Uhorsku, že „čestí Apoštolskej stolice potrebuje návrat Grékov a Slovanov do latinského obradu“. V čase vlády Anjouovskej dynastie, za kráľa Ludvíka I. (1342-1382), vyhlásila rímska kúria boj proti pravoslávny schizmatikom v Uhorsku. Robili sa všelijaké akcie latinikov proti pravoslávny. Stačí sa len pozrieť, aký boj sa viedol v rokoch 1438 - 1455 latinskými mníchmi Leleského kláštora proti pravoslávny mníchom Hrušovského monastiera. Kráľ Ladislav bráni hrušovských mníchov proti leleským latinským mníchom, keď píše, že leleski mnisi (Kláštor v Lelese bol tiež pravoslávny, dodnes v krypte pod chrámom sú na hrobch nápisy v staroslovanskom jazyku. Je na škodu, že sme ich nemohli nafotografovať.) nemajú žiadneho práva nič brať od hrušovských mníchov východného obradu. Tieto vzťahy dovedli k materiálnemu bankrotu pravoslávnych monastierov i duchovenstva a viedli k demoralizácii veriacich. O tom svedčia aj historici Bazilovič, Lučkaj a Hodinka (*Perfekty: Vostočna cerkov Podkarpatskej Rusi v najdávnejších vremenosti. In: Chmelár, Klima, Nečas: Podkarpatska Rus. New York 1924*).

Nástupom Anjuovcov na uhorský trón sa začala likvidovať cyrilometodská tradícia, obrad a bohoslužby. Tento boj, ktorý sa začal ešte za života sv. Cyrila a Metoda na Veľkej Morave, počas vlády Karola Róberta a Ludvíka z Anjou, iba nabral na intenzite (por. *Žeňuch - Žeňuchová: Jazykové, etnické a konfesijné procesy v byzantsko-slovanskom prostredí karpatského regiónu. In XIV. medzinárodný zjazd slavistov v Ochride, Príspevky slovenských slavistov, Bratislava 2008*).

Pravoslávne Slovensko sa tak násilne menilo na latinské, neskôr protestantské. A tak dnes môžeme už len konštatovať, že vplyvom latinizácie, reformácie, rekatolicizácie a unionizácie je tu dnes Pravoslávna Cirkve len menšinová. Aj keď dnes mnohí odsudzujú latinizáciu a oficiálne ju odsúdili aj II. Vatikánsky koncil, predsa sa deje aj naďalej. Preto, dnes nie je ani div, že je situácia taká, aká je.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Človek – neopakovateľná a večná bytosť

Kresťanská antropológia stavia človeka na najvyšší piedestal medzi stvorením. Biblické antropologické východisko pri procese stvorenia zdôrazňuje uplatnenie trojičného princípu. **Boh Otec tvorí svet cez Slovo (Syna) a Duch Boží sa vznáša nad vodami.** Významný teológ, Vladimír Losský, vo svojej Dogmatickej teológii uvádza, že Svätý Duch je **zoopion – tvoriaci život, resp. životvorjaščíj.**

Boh tvorí človeka zo zeminy a vdychuje do neho dych života, preto je človek **obraz Boží**. To, že človeka Boh stvoril na svoj obraz, ukazuje na tu najtajomnejšiu podstatu človeka. V Biblii je určený aj cieľ existencie človeka, ktorou je **Božia podoba**. Každý človek sa môže stať podobným svojmu Stvoriteľovi. Do tohto procesu je zapojený celý človek, ako bytosť z duše a tela. Teda, tak duchovná, ako aj telesná stránka ľudskej osoby. Tento proces v našom teologickom myslení je vyjadrený termínom **theosis – zbožštenie**. Biblická antropológia vníma ľudskú bytosť ako celok, nerobí nijaké delenie so snahou o definíciu duše a tela. Svätý Gregor Palama hovorí, že **spoločne boli duša a telo stvorené na Boží obraz**.

Až neskôr sa v teologickom myslení objavujú rôzne koncepcie v súvislosti s vnímaním ľudskej bytosti, z ktorých sa vykrystalizovali dve: **dychotómia a trichotómia**. Išlo však o čisto racionalistický prístup v pohľade na ľudskú bytosť, v ktorom absentoval tajomný nadhľad. Tak Biblia, ako aj patristická tradícia, sú zajedno, že duša a telo sú tak tesne a bytostne prepojené, že nie je možné vyčleniť, čo je v človeku iba materiálne hmotné a čo iba duchovné a nemateriálne.

Patristika rozpracováva biblickú antropológiu tak, aby sa nenarušila jej identita. Svätý Gregor Nisský, ktorý je autorom prvého antropologického traktátu, nazýva človeka **mikrokozmos – malý svet**, pretože v človeku je zastúpený tak duchovný, ako aj hmotný svet, celý kozmos. Svätý Maxim Význač, ktorý sa snažil precíznejšie formulovať kresťanskú antropológiu, keď hovorí o človeku, nazýva ho **mikrotheos – malý boh**, čím ukazuje na cieľ jestvovania človeka, ktorému je vytýčené stáť sa bohom podľa milosti.

Dočasné oddelenie duše od tela, ktoré nastáva pri usnutí človeka, je v dôsledku prvotného hriechu Adama a Evy v raji. Ide o stav dočasný, pretože pri druhej parúzii dôjde k ich opätovnému zjednoteniu. Svedectvom toho je Christovo mŕtvychvstanie. Na Golgote došlo k oddeleniu duše od tela. Christos **ispustil duch**, ale vstal z mŕtvych s telom, ktoré však už bolo inej kvality ako predtým. Christos s ním prešiel cez zatvorené dvere. Podľa podstaty však to bolo to isté telo, na ktorom boli rany od mučenia.

Christos nevstal z mŕtvych preto, aby ďalej žil v našom svete, ale aby nám prezentoval, že existuje život po našom živote. Zosnutie človeka je bránou do večnosti, do existencie iného života, ako je tento náš pozemský.

Voznesením Christos odišiel k Otcovi a sedí po pravici Otca. Čo znamená, že oslávení ľudskú prirodzenosť vyniesol do Božieho Kráľovstva a tak ukázal, že človek je blízko k Bohu, svojmu Stvoriteľovi.

Prof. ThDr. Imrich Belejkaníč, PhD.

Apoftegma Otcov púšte

O triezvosti

Niektorí starci hovorili: „Ak uvidíš mladého človeka štvorať sa hore k nebu podľa svojej vôle, chyt' ho za nohu a zhoď ho dole na zem. Nie je to pre neho dobré“.

O abbovi Jánovi sa hovorilo, že jedného dňa povedal svojmu staršiemu bratovi: „Chcem byť slobodný od všetkých starostí ako anjeli, ktorí nepracujú, ale ustavične chvália Boha“.

Opustil svojho brata a odišiel do púšte. O týždeň sa vrátil. Keď zaklopal, jeho brat, prv než otvoril dvere, povedal: „Kto si?“ - „Som Ján“ - odpovedal. Brat mu však odvetil: „Ján sa stal anjelom a už nie je medzi ľuďmi“.

Ján ho začal úpenlivo prosiť: „To som predsa ja“ - Ale brat ho nepustil a nechal ho tam zarmúteného až do rána. Potom otvoril dvere a povedal: „Si človek, preto musíš pracovať, ak chceš jesť!“ - Vtedy Ján padol pred ním na zem a vrel: „Odpusť mi!“

Jedného dňa sa zišli obyvatelia skítu, aby diskutovali o Melchizedechovi a zabudli pozvať abbu Kopresa. Neskôr ho zavolali a opýtali sa ho na túto tému.

On si trikrát plesol po ústach a povedal: „Beda ti, Kopres! To, čo ti Boh prikázal robiť, si nechal stranou, a chceš sa učiť niečo, čo sa od teba nechce, aby si vedel“.

Keď to bratia počuli, rozprchli sa do svojich kelií.

Abba Abrahám rozprával o mužovi zo skítu, ktorý bol pisárom a nejedol chlieb. Jeden brat ho prišiel poprosiť, aby prepísal nejakú knihu. Starec, ktorého duch bol zahľbený v rozjamaní, písal bez interpunkcie a vynechal aj nejaké vety. Brat vzal knihu a keď chcel doplniť bodky, všimol si chýbajúce slová. Povedal starcovi: „Abba, chýbajú nejaké vety“.

Starec mu však riekol: „Choď a rob najprv to, čo je napísané, potom sa vráť a ja dopíšem zvyšok“.

Istý brat prišiel k abbovi Teodorovi a začal s ním hovoriť o veciach, ktoré dovtedy vôbec neskúsil. Preto mu starec povedal: „Ešte si nenašiel loď, ani si na ňu nenaložil náklad, a skôr ako si vyplával, už si dorazil do mesta. Najprv sprav svoju prácu, potom príde aj rýchlosť, o ktorú sa snažíš teraz“.

pripravil otec Nikodim

Svätý German Aljašský

Istého dňa zavolali miestneho lesníka, aby pri chráme vyrúbal zopár starých stromov. Lesník, za pomoci svojej manželky, to aj skoro a zručne vykonal. Keď im chceli za prácu zaplatiť, oni kategoricky odmietli zobrať peniaze a vraveli, že to je ich dar pre cirkevnú obec.

Nakoľko neboli pravoslávni, spýtali sa ich na príčinu ich konania. Vtedy im manželka vyrozprávala nasledovný príbeh z čias, keď boli

ešte mladí.

Obaja, ako horolezci, rozhodli sa, že na svadobnú cestu pôjdu na Aljašku. Počas prípravných prác k výstupu na horu šlo všetko podľa plánu. Nastala chvíľa, keď sa vydali na vzrušujúcu, ale veľmi ťažkú cestu. Po niekoľkých dňoch mali veľmi zaujímavý zážitok. Po úzkom chodníku, zostupujúc z hory, približoval sa k nim akýsi starec, zvláštneho výzoru, v dlhom, tmavom odevu. Priateľsky ich pozdravil a poradil im, aby sa vrátili späť na základňu, lebo sa blíži strašná búrka.

Na ich udivenú otázku, že odkiaľ to vie, starec odpovedal: „Som miestny, preto veľmi dobre poznám tunajšie poveternostné podmienky“. Starec ich nechal v tomto udivenom stave a pokračoval vo svojej ceste.

Počas zostupu, potom, čo sa rozhodli, že sa vrátia, sa rozprávali o tom, čo to bol za starec, ktorého stretli. Vtedy prišli na to, že starec nemal so sebou nič, čo potrebuje človek pri výstupe na hory. Žiadne pomôcky, jedlo, ani rucksak. Ale potom, ako sa dostal takýto starý človek za takého mrazu, na tak vysokú skalu?

Keď už boli pri úpätí hory, rozpútala sa veľká víchrica. Kým čakali, až sa víchor utíši, bez prestania rozmýšľali o tom, kto mohol byť ten starec, ktorý ich upozornil. Na základni sa zdržali ešte zopár dní, kde sa dozvedeli, že spolu s nimi vystúpili na horu viacerí, ale nikto z nich sa nevrátil.

Odpoveď na svoje otázky dostali až vtedy, keď v kaviarni na základni nečakane zazreli obraz starca, ktorý bol pripnutý medzi rôznymi listinami na nástenke s informáciami pre horolezcov. Zrazu ho spoznali. Keď sa začali pýtať, kto to je, povedali im, že „on je pravoslávny svätý, menom German, ktorý žil tu, na Aljaške“. To, čo videli, bola fotografia ikony, ktorá sa nachádza v neďalekom pravoslávnom chráme. Svätý im hovoril pravdu - On bol naozaj miestny...

pripravil igumen Serafim (Fedik) viac na panagia.wordpress.com.

Väčšiu časť svojho života prežila blažená Matrona v čase krutej boľševickej tyranie, masového odpadnutia národa od Cirkvi, otvorenej vojny proti Bohu, v čase narastajúceho zla medzi ľuďmi, odvrhnutia viery a hriechneho života bez pokánia.

Raz sa Zinajda V. Ždanova, v rodine, ktorej Matrona istý čas žila, spýtala matušky: „Prečo Boh dopustil zatvoriť a zničiť toľko chrámov?“ /pozn. po boľševickej revolúcii v sovietskom Rusku/. - „To je vôľa Božia, - odpovedala matuška. - Boh dovolil znížiť počet chrámov preto, lebo veriacich bude málo, nebude komu slúžiť“. - Ale prečo sa nikto nebráni, nepostaví? - pýtala sa Zinajda. - „Národ je zhybnutizovaný, - odpovedala. - Strašná sila ho ovládla... Táto sila preniká všetko. Skôr miestom prebývania tejto sily boli pusté miesta, blatisté a chmúrne hory, lebo ľudia žili s Bohom, chodili do chrámov, nosili kríže a ich domy boli ochraňované ikonami, lampadami, blahodat'ou posvätenia. Besy obchádzali tieto domy, a teraz sa v nich usidlujú. Sami ľudia ich svojim odpadnutím od Boha a nevierou pozývajú“.

V r. 1925 sa Matrona presťahovala do Moskvy, kde ostala do konca svojich dní. V tomto veľkom meste bolo takisto mnoho nešťastných, duchovne chorých, stratených a odpadlých od viery ľudí. Matronin 30-ročný moskovský duchovno - modlitebný podvih mnohých zachránil od záhuby a priviedol k spaseniu. Toto mesto milovala a neraz vravela: „Toto sväté mesto je srdcom Ruska“.

To, že sa Matrona presťahovala do Moskvy bolo nevyhnutnosťou, keďže obaja jej bratia, Michail i Ivan, vstúpili do strany. Michail sa stal dokonca oblastným aktivistom. Bolo len samozrejme, že blažená Matrona, ktorá celé dni prijímala národ a učila chrániť pravoslávnu vieru, nemohla zostať v dome jej bratov. A tak začala nová etapa jej podvižníckeho života - cesta putovania po domoch, bytoch, povalách príbuzných a známych...

Všade žila na týchto miestach Matrona bez prihlásenia a niekoľko krát iba zázrakom ušla uväzneniu. Stala sa „tuláčkou“, neraz z nutnosti ukrývajúcou sa u ľudí, nie príliš priateľsky k nej nastavených, aj s obživou v tom čase nebolo najľahšie.

Navonok jej život plynul monotónne: cez deň prijímala ľudí, v noci - modlitby. Pripodobňujúc sa starovekým podvižníkom, nikdy sa neukladala k spánku, akurát, keď si na boku, či opretá o lakeť, zdiemla. Tak plynuli celé roky.

Neraz Matrona prijímala počas dňa aj štyridsať ľudí. Ľudia

Svätá mátuška Matrona Moskovská

prichádzali so svojimi bolesťami, telesnými i duševnými trápeniami. Nikomu neodmietla pomoc, okrem tých, ktorí prichádzali so zlými úmyslami. Niektorí za ňou prichádzali ako k ľudovej liečiteľke, ktorá má moc sňať porobu, urieknutie, ale po stretnutí s ňou pochopili, že pred nimi stojí Boží človek, ktorý ich vedie k Cirkvi a jej spásnosným tajinám. Jej pomoc ľuďom bola nezištná a za modlitbu nikdy od nikoho nič nebrala.

Modlitby matuška čítala stále nahlas. Boli to známe modlitby - „Otčenáš“, „Da voskresnet Boh...“, 90. žalm „Hospodi Vsederžitelu, Bože sil i vsjakyja ploti...“. Veľmi zdôrazňovala, že nie ona sama pomáha ľuďom, ale sám Boh. Keď liečila chorých, vyžadovala od nich vieru v Boha a nápravu hriechneho života. A tak sa jedného chorého pýtala, či verí, že Hospodin má tú moc vyliečiť ho., inému, postihnúťmu padúcnicou, nakazuje nevynechať ani jednu nedeľnú liturgiu, pri každej sa vyspovedať a prijať Sv. Dary. Od tých, ktorí žili len v civilnom manželstve, záväzne žiadala zosobášť sa v chráme a každému nakazovala nosiť náteľný krížik.

S čím všetkým prichádzali za matuškou Matronou? S obvyčajnými, každodennými, ľudskými trápeniami: s nevyliciteľnými chorobami, stratou kohosi, či čohosi, s rozpadávajúcimi sa manželstvami, nešťastnou láskou, stratou zamestnania, s nepochopením nadriadených, s nezodpovedanými otázkami... Neraz za ňou prichádzali ľudia spútaní chorobami, bez logického vysvetlenia odrazu ochrnutí, zavýjajúci, trpiaci halucináciami, takí, ktorým sa ľudovo hovorí „urieknutí“ rôznymi bosorákmi a čarodejmi.

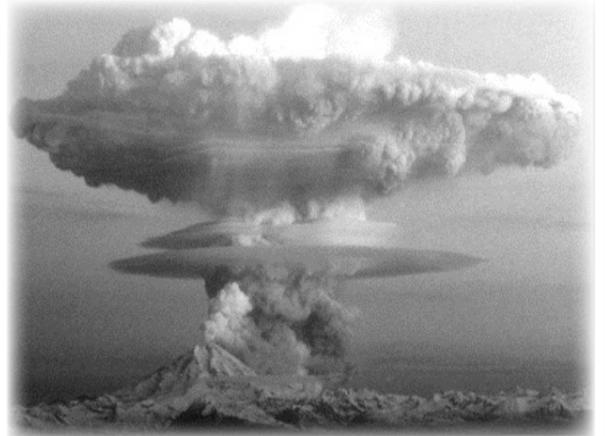
Matrona všetkých utešovala, neraz pohladila, zehňala krížom, niekedy žartovala, no niekedy i rázne vytkla, čo bolo zlé v živote daného človeka a ukázala na správnu cestu. Nikdy sa nesťažovala na svoje bolesti a životné ťažkosti. Nikdy „nekázala“, nepoučovala, akurát dávala konkrétnu radu, ako postupovať v tej, či inej situácii, modlila sa a blahoslovlila.

Všetkých vyzývala k neustálej modlitbe. Hovorila: „Nepriateľ veľmi ľstivo zväzda - je preto nutné neustále sa modliť. Žiť bez modlitby prináša nečakanú smrť. Náš nepriateľ sedí na našom ľavom pleci a na pravom anjel, i každý má svoju knihu, kde sa píše naše dobré a zlé skutky. Často sa prežehňavajte! - vravela. - Kríž je bezpečným zámkom, ktorý nás chráni“. Napomínala o potrebe prežehňávania jedla, a vôbec, o blahej potrebe ohradzovania krížom seba, každú svoju činnosť, všetko, s čím prichádzame do styku. „Siloju Čestnaho i Životvorjaščaho Kresta spasajtes i zaščiščajtes!“

Prorocky hovorila o budúcom čase: „Ako vás ľutujem, dožijete posledných časov. Život bude čoraz ťažší. Príde čas, keď pred vás položia kríž a chlieb, a povedia - vyberajte! Kofki si vyberú kríž?“ Stále však povzbudzovala, že hoc by ako ťažko bolo, nikdy a ničoho sa netreba báť. „Boh sám sa o všetko postará!“

Pokračovanie Životopisu sv. Matrony Moskovskej pripravil jerej Dušan N. Tomko

AKTUALITY Z PRAVOSLÁVNEHO SVETA

Ruskí pravoslávni vedci vidia v erupcii islandskej sopky znamenie Božieho hnevu

Ruskí pravoslávni vedci vidia v tohtoročnej erupcii islandskej sopky znamenie Božieho hnevu. „Či Európa, čoraz viac a viac vzdialujúca sa kresťanskému dedičstvu, skutočne nevidí hrozné znamenie Božie vo vulkanickej erupcii, ktorá svojim oblakom ochromila život najpokrokovejších spoločností?“ - hovorí sa vo vyhlásení Asociácie pravoslávnych vedcov z 20. apríla 2010.

Autori dokumentu ďalej poznamenávajú, že sa Island v poslednej dobe stal „strediskom európskeho novopohanstva, konkrétne okultno-arijského, o ktoré sa tak zaujímali nacisti“. Práve na Islande má svoje ústredie Asociácia európskych pôvodných náboženstiev, ktorá len nedávno pripravila projekt zjednotenia Svetovej pohanskej organizácie s Medzinárodnou pohanskou alianciou.

Autori vyhlásenia pripomínajú, že na aprílovom zasadnutí tohto pohanského grémia je plánované rokovať o právach rôznych menšín (vrátane sexuálnych), že „väčšina európskych poslancov navrhuje, aby všetky štáty Rady Európy boli povinné zaviesť do škôl výchovu disciplíny o zvláštnostiach sexuálneho chovania homosexuálov.“

„Či Európa - kedysi kresťanská - už úplne zabudla na Bibliu a s ňou na osud Sodomy a Gomory?“, - kladú otázku autori dokumentu a vyzývajú poslancov v Rusku, Ukrajine a ostatných pravoslávnych krajinách, aby sa takýmto pokusom postavili na odpor.

„Erupcia sopky na Islande je výsledkom konfliktu ľudí s prírodou“, - hovorí hovorca Bieloruskej Pravoslávnej Cirkvi - archimandrita Alexej. - „Z cirkevného hľadiska sú prírodné katastrofy výzvov človeku, aby si lepšie počínal vo svete prírody i vo svete ľudí: mravnejšie a duchovnejšie. Vážne prírodné pohromy sú iba svedectvom, že existuje konflikt medzi svetom ľudí a prírodou. V biblických dobách boli zničené mestá Sodoma a Gomora, neskôr Pompeje. Bol to jasný trest Boží. Boh posielal Svojich prorokov, ktorí varovali ľudstvo, aby sa odvrátili od cesty hriechu. Aj dnes by sme na to nemali zabúdať“.

zdroj: Inter fax religia

Výnimočná púť

Jedni z najstarších kresťanských chrámov a monastierov na svete, svätyně starej Kapadócie, navštívili koncom júna tohto roka výnimoční pútnici - patriarchovia: konštantínopolský Bartolomej, alexandrijský Teodor II., arcibiskup aténsky a celého Grécka Hieronim II. a metropolita volokolamský Ilarion z Ruskej Pravoslávnej Cirkvi, v sprievode ďalších hierarchov a duchovenstva.

Jedným z hlavných momentov púte bola slávnostná večerňa v chráme sv. Konštantína a Heleny, v okolí mesta Ürgüp, slúžená grécky i cirkevnoslovansky. Večerňa sa zúčastnili aj potomkovia Grékov, kedysi žijúcich v Kapadóci.

39 rokov na patriaršom tróne

V Sofii, v katedrálnom chráme sv. blahoverného kniežaťa Alexandra Nevského, 4. júla 2010, si Bulharská Pravoslávna Cirkev slávnostne pripomenula 39 rokov od intronizácie Jeho Svätosti Maxima, patriarchu bulharského.

Bohoslužieb sa okrem hierarchov a duchovenstva Bulharskej Pravoslávnej Cirkvi zúčastnili aj predstavitelia Ruskej a Rumunskej Pravoslávnej Cirkvi, ale tiež bývalý cár Simeon II. Sasko-koburský, zástupcovia štátnej správy a pravoslávny národ Bulharska.

zdroj: Служба коммуникации ОБЛЦ

Z došlej pošty...

List bohoslovca michalovsko - košickej eparchie, Dušana Skonca, arcibiskupovi Jurajovi

LIST Z KOSOVA

Milý Vladyka!

Dnes sme boli vo francúzskom kempu, kde sme okrem iného mali možnosť, s povolením miestneho vojenského kňaza, sláviť Božskú liturgiu v priestoroch gréckej pravoslávnej kaplnky.

Konečne sme dostali príležitosť byť v „našich“ podmienkach. Pridali sa k nám aj niektorí grécki bratia.

Fotografiu s jedným z nich prikladám. Aj na nej je vidno, že aj v poľných a vojenských podmienkach, pri troche vôle a Božej blahodate, sa dá vyrobiť pekný bohostánok, v ktorom sa človek cíti ako doma v cirkvi.

S prosbou o modlitbu - brat v Christu, Dušan Skonc

Zo života Eparchie

Završenie hodín náboženstva v prírode a Prvá svätá spoveď v Košiciach

Tohtoročné vyučovanie náboženstva sme ukončili stretnutím v prírode. Boh stvoril človeka tak, že ho umiestnil do raja, do centra stvorenia. Táto skutočnosť sa nezmenila ani vtedy, keď človek padol. Došlo však k disharmónii medzi človekom a prírodou tak, ako došlo aj k odcudzeniu sa človeka voči Stvoriteľovi.

Pozitívne vnímať prírodu, celé stvorenie, ktoré nám náš Stvoriteľ daroval, bolo nosnou témou nášho stretnutia. Spestrili sme si ho rôznymi hrami, no a k takémuto pobytu v prírode prirodzene patrí aj „opekačka“, na ktorú sa naše deti veľmi tešili.

Aj v budúcom školskom roku budeme vyučovať náboženstvo, a to raz v mesiaci, vždy v sobotu. Tieto stretnutia sme nazvali „Nedeľnou školou“. Je potrebné, aby sme deti viedli k pravoslávnej viere.

Prvá spoveď detí v našom chráme sa uskutočnila v závere školského roka, keď už naše deti nastúpili na prázdniny. Pre nás dospelých je vždy milé, ak naše ratoľsti vidíme pred Bohom.

Cirkev ich pripravila na to, aby sa vedeli modliť, prosiť od Boha pomoc pre seba i svojich najbližších - rodičov, starých rodičov i ostatných príbuzných. Teraz je však na rodičoch, aby zabezpečili ďalšiu výchovu v pravoslávnej viere pre svoje deti, pre syna alebo dcéru.

Nepodceňujme túto povinnosť, dajme svojim deťom všetko, čo môžeme, a to po stránke materiálnej, ale aj duchovnej.

zdroj: www.pcokosice@orthodox.sk

BLAHOŽELÁME

6. júna 2010 sa krásnych 35. narodenín dožíva duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce Falkušovce, Mgr. Vitalij Krasij.

Milý otče, pri tejto príležitosti Vám chceme popriať od Hospoda Boha veľa zdravia, lebo je vzácné, šťastie a spokojnosť v rodine.

1. júla 2010 bude tomu rok, čo ste boli poverení za správcu našej cirkevnej obce. Nech Vás Presvätá Bohorodička ochraňuje Svojim omoformom a nech Vám Hospod' Boh dá veľa duchovných a telesných síl.

Prajeme Vám, aby ste sa medzi nami mohli v láske a porozumení dožiť ďalších Bohom požehnaných rokov. Na mnohaja i blahaja lita.

Kurátorský zbor a veriaci PCO vo Falkušovciach

Zo života Eparchie

Prvá sv. spoveď v Pozdišovciach

V nedeľu, 23. mája 2010, sa v chráme Premenenia Isusa Christa v Pozdišovciach, uskutočnila prvá svätá spoveď. Táto udalosť bola o to viac umocnená, že na tento deň pripadol aj sviatok Zostúpenia Sv. Ducha na apoštolov.

V slávnostnej atmosfére deti vstúpili v sprievode o. duchovného a za spevu do chrámu. Duchovná atmosféra sa rozliala po celom chráme a v srdciach rodičov, krstných rodičov a všetkých prítomných, sa usídlila radosť z tejto udalosti.

K sv. tajne pristúpili nielen deti, ale aj ich rodičia, krstní a starí rodičia detí. V závere sv. liturgie každé dieťa dostalo od otca duchovného ikonu a pamätný list na túto udalosť. Deti svojimi básňami poďakovali Isusu Christu, rodičom a duchovnému za neustálu starostlivosť.

Naším deťom prajeme, aby sa aj naďalej učili pravde Božej a vo svojom živote aj o nej patrične svedčili, pretože sú pokračovateľmi Cirkvi Christovej. „Na mnohaja i blahaja lita“.

Zo života našej strednej školy...

Cirkevná stredná odborná škola sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach zrealizovala vzdelávací program zameraný na finančné vzdelávanie B.U.S. - **Podme rozumieť peniazom. Určite sa nám to opláti...** pre žiakov deviateho ročníka ZŠ školy v Blatných Remetách a Spojenej školy internátnej na Školskej 10 v Michalovciach.

Projekt je zameraný na rozvíjanie finančnej gramotnosti detí a mládeže a rozvoj sociálnych zručností potrebných pre život.

Žiaci sa hravou formou naučili odizovať osobné financie a používať rozpočet na riadenie hotovosti. Posúdiť význam trvalých životných hodnôt, vplyv peňazí na ich zachovávanie a na základe toho si stanoviť životné priority a východiská zabezpečenia životných potrieb. Kedy si vziať pôžičku, ako správne komunikovať s finančnou inštitúciou, koľko ušetriť, čo s našetrenými peniazmi, alebo ako myslieť na zadné vrátka pri nepredvídaných udalostiach. Vyhodnocovať vzťah práce a osobného príjmu, ako si hľadať prácu. Žiaci si zasúťažili a odmenou za vyriešené úlohy boli sladkosti, perá a zápisníky. Na stretnutiach vládla príjemná atmosféra. Žiaci s nadšením prijímali nové informácie, boli aktívni a mnohí z nich v závere skonštatovali – ani nepočítali s tým, že ich budú jednotlivé témy až tak zaujímať, a že sa dozvedia toľko nových a užitočných vecí.

Autorsky a pedagogicky projekt vedie Nadácia pre deti Slovenska. **Projekt B.U.S je podporený spoločnosťou CITI.**

Ing. Javorská Jozefína

Zo života Eparchie

Sväté ostatky sv. Jana Milostivého, alexandrijského patriarchu, v michalovsko-košickej eparchii

V piatok, 9. júla 2010, prevzal michalovsko - košický arcibiskup, vladyka Juraj, z rúk bratislavského rímskokatolíckeho arcibiskupa – metropolitu Mons. Stanislava Zvolenského, časť ostatkov (konkrétne časť päty) sv. Jána Milostivého, alexandrijského patriarchu.

Sväté ostatky tohto významného svätca Pravoslávnej Cirkvi sa v 16. stor. Božím riadením dostali z Turkami dobytého Konštantínopola cez Budapešť do Bratislavy, kde spočívajú vo svätcom zasvätenej kaplnke Dómu sv. Martina.

Vladyka Juraj plánuje túto cennú relikviu uložiť v katedrálnom chráme v Košiciach.

* * * * *

Sv. Ján Milostivý sa narodil na Cypre v 7. stor., v rodine významného veľmoža Epifania.

Na želanie rodičov vstúpil do manželstva a mal deti. Keď jeho manželka a deti zomreli, stal sa mníchom, prísny pútnikom. Neustále prebýval v modlitbe a bol vždy ochotný pomôcť.

Jeho asketický spôsob života bol známy v celom okolí. Po smrti alexandrijského patriarchu cisár Heraklios a celé duchovenstvo požiadali sv. Jána, aby sa stal patriarchom.

Sv. Ján dôstojne vykonával arcipastiersku službu, staral sa o mravnú a dogmatickú výchovu jemu zverenej pastvy. Počas svojho pôsobenia vyvrátil heretické učenie monotheizmu – monoenergizmu.

Vyznačoval sa tým, že poskytoval milodary všetkým, ktorí boli v núdzi. Na začiatku svojej arcipastierskej služby prikázal zrátať všetkých chudobných a žobrajúcich v celej Alexandrii, ktorých bolo v tom čase vyše sedemtisíc. Všetkým týmto ľuďom sv. Ján poskytoval každodenne bezplatne stravu. Dvakrát do týždňa, každú stredu a piatok, sv. Ján prichádzal k dverám katedrálného chrámu, sadol si na schody a prijímal všetkých, ktorí to potrebovali: riešil roztržky, pomáhal utlačaným, rozdával milodary. Trikrát týždenne navštevoval nemocnice, kde duchovne povzbudzoval a pomáhal trpiacim. V tom čase cisár Heraklios bojoval s Peržanmi, ktorí uväznili množstvo kresťanov. Patriarcha Ján, v snahe vyslobodiť väznených, vyčlenil veľkú časť cirkevného majetku.

Nikdy neodmietol pomôcť prosiacim. Jedného dňa, cestou k nemocnici, stretol chudobného a povedal svojim spolupracovníkom, aby mu dali šesť strieborných. Chudobný vymenil odev, obehol patriarchu a opäť prosil milodary. Sv. Ján mu dal zase šesť strieborných. Keď chudobný po tretíkrát prosil o pomoc, Jánovi spolupracovníci ho chceli odohnať. Avšak patriarcha prikázal, aby mu dali dvanásť strieborných a povedal: „Neskúša ma náhodou Christos...?“

Tesne pred smrťou bol sv. Ján Milostivý nútený vzdať sa biskupskej katedry kvôli zdravotným ťažkostiam. Odišiel na ostrov Cyprus. Počas plavby sa sv. Jánovi vo sne zjavil muž a povedal mu: „Kráľ kráľov ťa volá k Sebe“. Toto videnie bolo predzvesťou skorého usnutia patriarchu. Sv. Ján pokojne odišiel k Pánovi okolo r. 616 – 620. Pamiatku sv. Jána Milostivého, patriarchu Alexandrijského, si Svätá Pravoslávna Cirkev pripomína 12. novembra a považuje ho za jedného z najvýznamnejších filantropov v dejinách Cirkvi.

životopis svätého prevzatý z mkpe.orthodox.sk, Mgr. Vasyľ KUZMYK, PhD., Život sv. Jána Milostivého

